

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

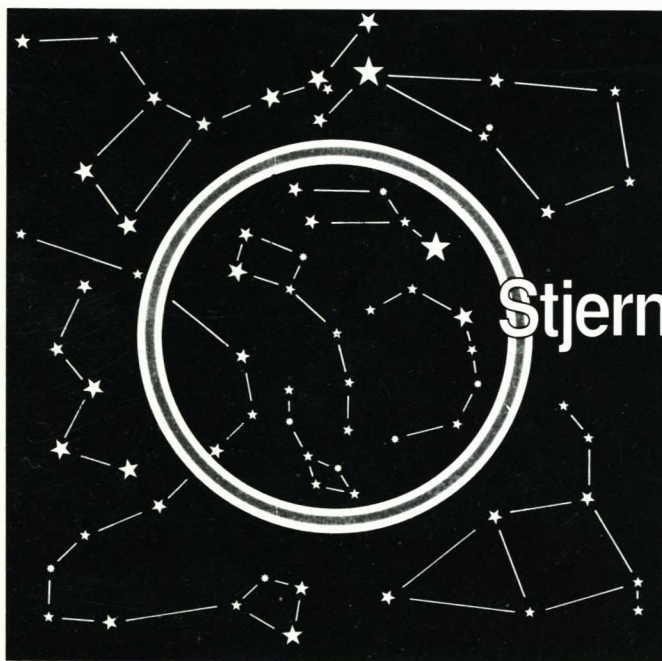
SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Januar

Årgang 77 . Nr. 1

1992

PAUL RANTZAU

Stjernehimlen TIL ENHVER TID

BOGAN

Se omtale side 7 af Paul Rantzaus bog.

Rustalen ved Soransk Samfunds årsfest på
Sorø Akademi, af universitetslektor
dr. phil Thyge Winther-Jensen

(Fortsat)

Kammeratskabet

Satte prægningen, kunne man så spørge, sig igennem ad andre veje? Ja, i høj grad. Det må være naturligt at nævne sådan noget som kammeratskabet. Det prægede os selvfølgelig stærkt – på godt og ondt. Opdragelsen gennem kammeratskabet var et godt supplement til familieopdragelsen. Det udviklede nye sider ved os og holdt andre i ave. Kammeratskabet var på mange måder en effektiv belønning og straf mekanisme, der bidrog sit til at gøre os til sociale væsener, og utvivlsomt skånedede os for mange øretæver siden hen. Men det rummede også sine farer. Det kunne fastlåse det enkelte medlem i gruppen i en rolle, som det havde svært ved at gøre sig fri af, især hvis ironien og sarkasmen blev brugt som adfærdsregulerende midler i gruppen.

Kammeratskabet er et godt supplement til familieopdragelsen, men det bør også selv suppleres – af et overordnet og større fællesskab, der omfatter hele skolen, lærerne inclusive, og som er et udtryk for skolens egne intentioner i opdragelsesmæssig henseende.

Uniformen

Jeg har undertiden tænkt på, om vi blev præget af den ydre konformitet, som vi blev påtvunget gennem uniformen. Slog den indad og gjorde os konforme også i det indre? Jeg tror roligt jeg kan svare, at det gjorde den ikke. Det var ikke mindst Sorøtiden, der overbeviste mig om, hvor stærkt det individuelle i mennesket er og at det måske har godt af at blive holdt lidt i ave i opvækstårene. Uanset hvor strengt den ydre ensartethed blev opretholdt, så lykkedes det os alligevel altid at signalere en eller anden form for individualitet til omverdenen, i måden slipset blev bundet på, i måden huen blev båret på. Der kunne ligefrem danne sig moder, selv om mulighederne ifølge sagens natur

var stærkt begrænsede. Og man skulle være kender for at opdage dem.

Unge i dag har vel svært ved at forestille sig, at vi overhovedet kunne udfolde os som drenge i den uniform, der var den almindelige dengang: mørkeblå bukser og jakke, hvid skjorte og slips, kasket og sorte sko. Men vi skænkede det sjældent en tanke. Og alt er jo relativt. Da jeg for nogle år siden kom gennem Windsor i England kunne jeg ikke nære mig for at tage et smut ind om en anden næsten ligeså berømt kostskole som vores, nemlig Eton. Der løb små drenge tilsyneladende ubekymrede rundt og legede i noget, der mindede om nålestribede bukser og svalehaler. Set i det lys fremstod min egen skoleuniform nærmest som en moderne fritids- eller joggingdragt.

Dannelsen

Jeg omtalte i begyndelsen den anden vej – foruden prægningen – gennem hvilken opdragelsen hernede satte sig igennem: nemlig gennem dannelsen, dvs. den bedvidste påvirkning, der udgik fra det lærestof vi blev præsenteret for gennem undervisningen. Den blev for mig som for mine jævnaldrende det første møde med dansk og europæisk kultur, sprog og historie gennem de – hovedsagelig klassiske – tekster, som vi dengang læste.

Jeg skal ikke nægte, at det var noget af en omvæltning som 11-årig at blive omplantet fra et jysk landsogn til stedet her. Det var så at sige at blive rykket op med rode. Jeg tror heller aldrig det var gået, hvis ikke skolen gennem sit læreindhold og under gode og i nogle tilfælde fremragende læreres vejledning langsomt og sikkert havde ført os ind i et andet og større nationalt og europæisk fællesskab. Jeg har senere været dybt taknemmelig for denne grundige indføring. Den har personligt inspireret mig i mit senere videnskabelige arbejde. Og som læreindhold betraget var

det et godt værn mod åndelig provincialisme og selvtilstrækkelighed.

Dannelsen af os udsprang af mødet med det kulturelle fællesskab, som vi hurtigt blev klar over var noget, der rakte meget langt tilbage i tiden.

Det er blevet hævdet af mange, at mennesker først er noget vi bliver, når vi på enten den ene eller den anden måde indvies i den kultur, vi er en del af. Det var bl.a. det renaissancehumanisten Erasmus af Rotterdam tankte på, når han hævdede: Menneske er ikke noget man fødes som, det dannes man til.

Kultur er værdier

Men kultur er mange ting. En tidligere vikar ved denne skole, senere undervisningsminister og forfatter til en europæisk kulturhistorie, Hartvig Frisch, kaldte kultur for vaner. En, tør man nok sige, meget bred beskrivelse, der omfatter alt hvad vi foretager os fra morgengymnastikken og måden vi spiser på til museumsbesøg og overværelse af klassiske koncerter.

Vanerne er naturligvis en vigtig side af kulturen. Aristoteles kaldte vanerne for vor anden natur og megen opdragelse består i etableringen af kulturelt betingede vaner.

Skulle jeg forsøge mig med en anden definition af kultur, men af samme knappe karakter som Hartvig Frisch' ville jeg sige, at kultur er værdier, dvs. de ideer og tanker som vi gennem tiderne har indrettet vort liv og vort samfund efter. Det drejer sig om det indhold vi har lagt i begreber som retfærdighed, frihed, lighed, demokrati, menneskerettigheder, skønhed, fornuft, følelse, tro osv. De ligger til grund for vor lovgivning og administration, for den måde vi opdrager vore børn og unge på, for hvor langt vi kan gå i vor videnskabelige udnyttelse af mennesker, dyr og natur. Og vi skal langt tilbage i idehistorien for at finde oprindelsen til det, vi lægger i begreberne.

Ifølge denne udlægning af kultur består opdragelse ikke blot i etableringen af gode vaner, men også i indsigt og forståelse af de værdier, de tanker og ideer, som vort

samfund er indrettet efter. Vanerne er kun de ydre afspejlinger af værdiernes indretning efter livsvilkårene.

Det er den almene skoles opgave at lægge grunden til en udforskning af de værdier vor kultur hviler på. Og gerne i de idehistoriske og litterære tekster og kunstværker i hvilke de oprindeligt og mest markant kommer til udtryk. Der findes ingen bedre måde at gøre os åbne, kreative og kritisk tænkende på.

Værdirelativisme

Vor egen tid bliver ofte karakteriseret som en *værdirelativistisk* tid. Sande værdier gives ikke. Alle værdier er relative, dvs. den samme ting har værdi eller ikke værdi, alt efter den opfattelse det enkelte individ hylder. Mennesket er alle tings målestok, som det hævdedes af de gamle sofister. Vor kulturs første værdirelativister og superindividualister.

En gymnasielærer, som jeg kender, fortalte for nylig, at en elev havde opgivet USA til at have 50 mill. indbyggere. Da han spagfærdigt indvendte, at det vist ikke kunne være rigtigt, hævdede vedkommende frejdigt: Det er nu min mening. Eleven havde i sandhed tilegnet sig værdirelativists holdning, men overset – eller valgt at overse – at han ikke længere befandt sig i værdierne eller meningerne verden, men i kendsgerningernes verden.

Værdirelativisme betragtes af mange som et gode. Den giver stor frihed til at forfølge ens egen opfattelse. Andre derimod betragter den som den naturlige følge af en dybereliggende værdikrise. De ser den som et symptom på, at der ingen fælles værdier er at samles om.

I pædagogisk henseende stiller værdirelativismen sig hindrende i vejen for opstillingen af et fælles læreindhold. Uden fælles værdier heller intet fælles læreindhold. Den højeste værdi er den enkeltes egen interesse. Den bestemmer læreindholdet og vi får i princippet ligeså mange og forskellige læreindhold, som der er elever.

Tankegangen lå til grund for mange af de ændringer i studiernes indhold, der fandt sted på universiteterne i 70'erne.

Det fælles læreindhold indskrænkedes betydeligt til fordel for en udvidelse af de studerendes eget valg af læreindhold efter interesse.

Samtidig blev det resterende fælles læreindhold mere drejet over i retning af det metodiske. Hver afkrog af universitetet med respekt for sig selv havde indtil flere kurser i videnskabsteori. Ved denne drejning i retning af det metodiske undgik den ældre generation jo meget bekvemt selv at tage stilling til selve kundskabs- og viden-sindholdet, for kunne man give de studerende et bedre redskab i hænderne end et metodisk kursus, når de med interessen som ledestjerne begav sig på vej ind i lærestoffet.

I den almene skole var tendensen den samme. Læreindholdet blev lagt til rette efter, hvad men formodede måtte have børnenes og de unges interesse. Det betød, at det klassiske stof i de humanistiske fag (sprog, litteratur, historie) blev væsentlig reduceret til fordel for samtidsstoffet.

Også her blev det metodiske prioriteret væsentlig højere. Det gjaldt nu ikke læn-gere så meget om at lære det og det, som om at »lære at lære«.

En af dem, der fældede en hård dom over den moderne værtdipluralismes pædagogiske udgave, var den amerikanske politiske kommentator Walter Lippmann. Han skrev så tidligt som i 1940 om denne udvikling: Der er ingen fælles tro, ingen fælles principper, ingen fælles viden, ingen fælles moral og intellektuel disciplin. Og dog forventer man, at dimittender fra disse moderne skoler skal kunne forme et civiliseret samfund.

Sofisterne og Platon

Værdirelativismen er naturligvis ikke kun et moderne fænomen. Inden vi går videre, vil jeg gerne drage en parallel til et velkendt klassisk eksempel. Jeg omtalte før sofisterne som vor kulturs første værdirelativister og superindividualister. Som vi sikkert alle ved, så bestod deres yndlings-sport i at argumentere for ét synspunkt om formiddagen og det stik modsatte om

eftermiddagen. De fik af den grund ry for at være moralsk anløbne og for at være til salg for den højst bydende. Platon, der var vidne til disse diskussioner, og som sandsynligvis selv tog livlig del deri, inden han blev deres modstander, var en af dem, der betragtede deres virksomhed som udslag af en værdikrise som følge af overgangen fra et aristokratisk til et demokratisk styre.

Platon var klar over, at man ikke kunne vende tilbage til det gamle. Men hvad var da for ham at se midlet mod værtdipluralismen?

I sine dialoger, bl.a. »Staten«, den som Rousseau på trods af titlen kaldte for den skønneste bog om opdragelsen, der nogensinde er skrevet, søgte han efter et fælles værdigrundlag i forestillingen om en uforanderlig ide bag ord som retfærdighed (»Staten« er én lang undersøgelse af begrebet retfærdighed, men undervejs når han at få gjort rede for både samfundets og opdragelsens indretning. Den hedder på græsk politeia, som på dansk er blevet til »Staten«, men den kunne egentlig lige-så godt have heddet paideia, det græske ord for opdragelse). Endvidere søgte han efter ideen bag ord som det gode, det skønne, viden, mod, opdragelse, under-visning osv.

Ideernes verden anså han for evig og uforanderlig. Den var hævet over den meningernes verden, hvor sofisterne kunne faldbyde deres veltalenhed for de højstbetalende særinteresser.

Undervisningens og menneskedannelsens vej beskrev han, bl.a. i den kendte hulelignelse, som vejen fra meningernes verden til ideernes verden – og tilbage igen til meningernes verden.

Vender vi fra Platon tilbage til vor egen tid, så tror jeg ikke mange i dag vil skrive under på forestillingen om evige og uforanderlige ideer. Men den bestræbelse, der lå bag forestillingen om en ideernes verden, nemlig en higen efter et fælles viden- og kundskabsgrundlag, der er hævet over den daglige avis, og som er relativt uforanderligt og resistent over for foræl-

delse, er vi særdelse fortrolige med. Den er et fundamentalt problem i al læreplan-tænkning.

Vi lever mere end nogen tidligere generation i en forandringernes tidsalder. Vi går til omskoling, til efteruddannelse så længe vi orker at følge med, vi reorganiserer ustandseligt vore uddannelser, vort samfund, og vi belønner omstillingsevne, opfindsomhed, smidighed, nytænkning og kreativitet.

Men sidder vi ikke alle midt i den højt besungne foranderlighed med en stille higen efter nogen, der kan udfylde den samme funktion, som den uforanderlige ideernes verden Platon talte om. Og er det ikke den samme trang til uforanderlighed, der i et ubevogtet øjeblik kan få os til at udbryde, at enhver forandring er af det onde, selv når den er til det bedre?

Vor kulturelle arv

På en måde er vi bedre stillet end Platon. Han var nødt til at opfinde en ideernes verden for at tilfredsstille denne higen. Vi andre har den liggende lige for vore fødder i form af det kulturstof, den kulturelle arv, som er forudsætningen for dannelsen af os som mennesker, og som er den virkelige kilde til opfindsomhed, nytænkning og kreativitet.

Noget tyder på, at den pædagogiske værdipluralisme synger på sidste vers i denne omgang. Det mærkes på mange måder, f.eks. i den diskussion, som amerikaneren Allan Blooms bog »The Closing of the American Mind« eller »Historien om Vestens intellektuelle forfald«, som den er kommet til at hedde på dansk, har rejst.

Bogen er ikke nogen enlig svale. I andre vestlige lande, bl.a. Frankrig, udkommer der for tiden bøger, der kritiserer lignende forhold.

Måske er det også i stigende grad gået op for de fleste af os, at vor kultur trods alt rummer værdier, der – selv om de ikke er evige og uforanderlige – alligevel har stået deres prøvetid igennem og udvist stor bestandighed.

Der kunne f.eks. nævnes ideen om det

liberale demokrati med de indbyggede borgerlige frihedsrettigheder, som det tog vor kultur 2000 år at udtænke. Ideen om magtens tredeling, som Montesqieu lagde navn til i 1700 tallet, lighedsidéen, som udviklede sig af kristendommen, idéen om menneskerettighederne, som udsprang af naturretten, men har aner tilbage til oldtidens stoikere, ideen om social retfærdighed, ideen om en retsstat, der sikrer mod vilkårlighed i retsplejen osv. Listen kunne fortsættes.

Dannelsens egentlige udgangspunkt er for mig at se mødet med sådanne fælles, kulturskabte værdier, det er fra dem vor tænknings udgang og videreudvikles.

Personlighedsudviklingen

Den tredje vej gennem hvilken opdragelsen sætter sig igennem kaldte jeg personlighedsudviklingen. Den er vort eget bidrag til opdragelsen. Den er vort individuelle stempel på de to andre sider af opdragelsen, som jeg lige har omtalt: prægingen og dannelsen. Det er på grund af den, at vi fremtræder som individuelt tænkende og følende individer, selv om vi har været underlagt de samme ydre påvirkninger.

Jeg tror ikke, at man fra forældres og læreres side skal forsøge at forme personligheden i en bestemt retning. Den skal have lov at finde sin egen vej og er i øvrigt svær at holde nede, hvis der ikke lægges den stærke hindringer i vejen. Den udvikles gennem mødet med læreindholdet, gennem kammeratskabet og i det sociale samvær med familie, lærere og venner.

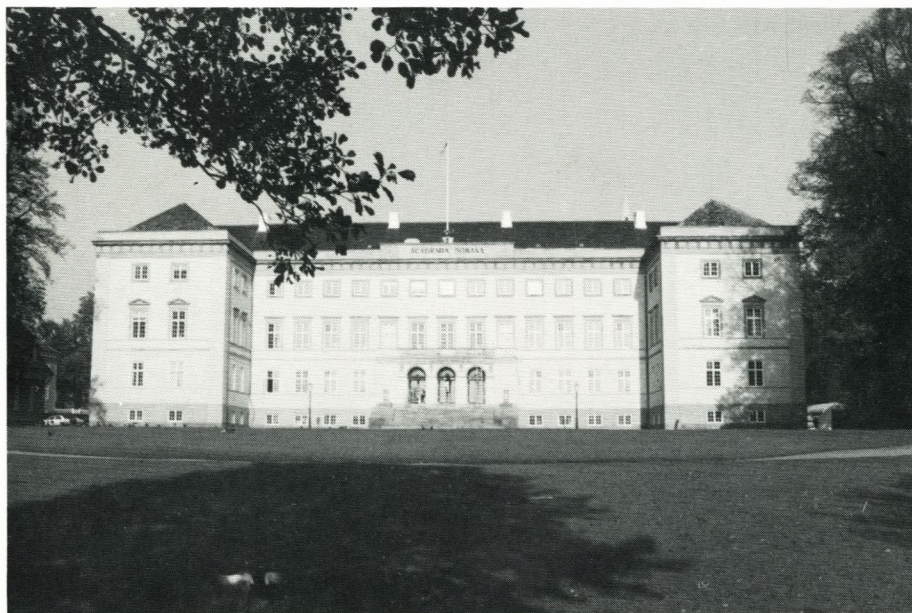
Og den udvikles ikke mindst i mødet med andre og langt større personligheder. Må jeg ikke i denne forbindelse fra min egen skoletid have lov at trække oplæsningsforeningen frem. Det var i denne sal, at jeg – før fjernsynet – for første gang mødte de kendte personligheder fra nationalscenen: Poul Reumert, Holger Gabrielsen, Else Schouboe, Preben Neergaard. Nu alle døde. Endvidere Henrik Benzons (selv gl. soraner) Og ikke at forglemme vor egen lærer Poul Helms eller Mef, når han ene mand med et lommetørklæde på

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Årgang 76 . Indholdsoversigt

1991

*Renovering af Hovedbygningens facader
indledtes i 1991.*

Indholdsoversigt 1991

76. årgang

Januar

Ved udgivelsen af »Fra tugtens tid« af Per Salling (s 73)	3
Anmeldelse af samme bog	5
»Johs. Mejers kort over Sorøegnen« anmeldt af Per Salling	5
Frokost i november 90 af Paul Rantzau	7
Kransekaffe, Rantzau	8
Julefrokosten, Rantzau	8
Julefrokosten 1990 A.E.H.	9
Velkommen til S.A.S	9
Er en epoke afsluttet? Ellen Margrethe Lilleør	9
Mogens Jul-Petersen død, af Max Ebert (S 35)	10
Soranske dødsfald	10
Runde fødselsdage i januar	11

Februar

Aage Gudmund Kann Rasmussen (S 22), nekrolog af Arne Østergaard (S 29) og mindeord af Dan Fink	15
Rejse til Stavanger af Kurt Bresson (S 45)	18
Bogtrykkerne ved Sorø Akademi af Max Ebert (S 35)	21
Redaktionelt om Aage Kann Rasmussen (S 22) af Red.	24
Henry Krog-Meyer (S 11) af Henning Krog-Meyer (R 45)	24
Gammelsoranerkriketkampen 23/9-90 af Flemming Balstup ...	25
Nytårsfrokost 3/1-91 af Paul Rantzau (R 37)	26
Soranske dødsfald	26
Runde fødselsdage februar	26

Marts

Ukendte digte af Jørgen-Frantz Jacobsen (S 19)	31-34
Een gang til... og så ikke flere løngange af Paul Rantzau	35

En roxykage for et munkehoved af Alex Herreborg (R 42)	37
En dansk fremtid med grænseforeningen, Niels Henriksen (S 53) ..	39
Frokosten 7/2 af Paul Rantzau (R 37)	41
Runde fødselsdage marts 91	42

April

Forårstur til Sorø	47
Soranerbladet fylder 75 år, Red. .	47
Soransk Samfunds regnskaber 1990	49-56
Kære red! læserbrev af Steen Danielsen (S 20)	57
Nyt fra Stiftelsen og Skolen	58
Godspell af Elna Bækdorff	58
Runde fødselsdage i april	58
Soranske dødsfald	59

Maj

Sorø Akademi – tugtens og dannelsens skole af Hans Andersen (S 51)	63
Tysk feltpoliti på Store Plads af A.E.H. (R 42)	64
Een gang til... og så ikke flere løngange! af Paul Rantzau (R 37) ...	66
Sidste nyt dernede fra	69
Frokosten den 7/3 af Paul Rantzau (R 37)	69
Frokosten den 4/4 af Paul Rantzau (R 37)	70
Evig årvågenhed er stadig frihedens pris af Alex Herreborg .	72
Rektor B. Hoff	73
Soranske dødsfald	73
Gammelsoranernes batøkdyst i Charlottenlund	73-74
Runde fødselsdage i maj	75
»Kjære Henning Molin«. Et brev fra rektor Bohn	79
Den ny Gymnasielov af rektor Erling Kristensen	81

Nyt fra Stiftelsen og Skolen	82	Ole Rømers planetmaskine	122
P.H. Bohn 100 år, Henning		Runde fødselsdage oktober	122
Molin (S 46)	82	Soranske dødsfald	123
Portræt af Frants Thygesen (S 32)		Aage Colding (1895) nekrolog	123
	82		
82 årig æresdoktor: Villum Kann		November	
Rasmussen af Jens Kjærgaard . . .	83	Dronning Caroline Mathilde og	
Apropos løngangen af Max Ebert		Sorø, af Helle Norup Nielsen	
(S 35)	84	(S 90)	127
Apropos »malkøllen«, Red.	85	Batøk nyt fra Fyn og Jylland	129
Frokosten d. 2/5 af Rantzau	86	To fotos 1. mellem 1926 og	
Turistfremstød i Sorø.	87	Real 1931	130
Soranske dødsfald	88	Frokosten 5/9, Rantzau	131
Runde fødselsdage i juni	88	Kalkmalerier på video af N.M.	
Runde fødselsdage juli og august .	90	Saxtorph	132
		Frokosten 3/10, Rantzau	133
September		Runde fødselsdage november	133
Rektors dimissionstale 1991	95	Post scriptum om frokosterne i	
Legater og præmier ved		aug. og sept. af Bjørn Brunstad . .	134
translokationen	98	Rejse til Egypten af Kurt Bresson	
Referat af generalforsamlingen		(S 45)	135
den 30. april	99		
Navnebøgen	100	December	
Majturen til Sorø		<i>Forsidebilledet i farver gengiver Hoved-</i>	
af Paul Rantzau	101	<i>bygningens nuværende udseende.</i>	
Boganmeldelse K. Holst Ander-		Sverige må aflevere dansk	
sen: »Min Skævejede familie	104	nationalskat (Fred. II's	
Et storværk: Færøernes		bordhimmel) af Landsretssagfører	
Skibsfarthistorie af Pall Nolsøe		Hermod Lannung (S 1914)	143
anmeldt af T.W. (S 29)	104	Hovedbygningens restaurering,	
Peter Kristiansen (S 87) nekrolog	105	Red.	146
Brevkassen (om rektor Bohn) af		Mørup Hovedgaards restaurering,	
Kurt Bresson (S 45)	105	Red.	147
Soranske dødsfald	106	Rustalen ved årsfesten af Thyge	
Runde fødselsdage september . . .	106	Winther-Jensen	147
Soranerfrokoster i efteråret	107	De mortuis nihil nisi bene (om	
		rektor Bohn) af Niels Geert Bol-	
Oktober		vig (S 54)	150
50 årsstudenterjubilarene		Soransk Samfunds årsfest af Ann	
(billede)	112	Sørensen (S 88)	150
Frokosten 6. juni, Rantzau	113	I åndernes rige (om årsfesten) af	
Frokosten 4. juli, Rantzau	114	Niels Dreyer (S 55)	151
Frokosten 1. august, Rantzau . . .	116	Apropos årsfesten d. 12/10, Red.	152
Med fælles kultur... Møde på		Erik Jørgensen (R. 47) nekrolog	
Tersløsegaard	117	af Aage Niegaard (R 47)	153
Karakterernes tyranni af Simon		Holbergs fødselsdag den 3/12	154
Borre (S 91)	119	Soranerfrokoster	154
Sorø en parkeringsidyl ved		Runde fødselsdage i december . . .	155
hovedvejen af Paul Rantzau	121		

Brevkassen

Nye tider

Mette Birkedal skriver i bladet for december, at hun gerne vil bryde ud af de vante rammer; det blev jeg lidt flov over, fordi måske er det mig, der har fået indestængthedens dråbe til at flyde over efter mit indlæg i november.

Alligevel synes jeg, det ganske er på sin plads, at hun har gjort det, for det kan jo netop skabe en tiltrængt debat om Soransk Samfunds fortsatte beståen.

Vi skal ikke have 2 afdelinger, det er døden på længere sigt. Det danske samfund har fornyet sig radikalt siden 1958, og det endte med en prik over i-et i 1968; men Soransk Samfund har ikke ændret sig, og det er det nødt til, hvis det skal bestå ved hjælp af de unge arvtagere.

At nytænkning er nødvendig, ser man tydeligt i bladet for december. Hele 3 indlæg omtaler de uheldige sider af årsfesten. For megen frihed er også af det onde, det ser vi jo desværre i Østeuropa af i dag; jeg sidder og får associationer med hensyn til Dubrovnik og Soransk Samfund. Ved årsfesten manglede nogle af de unge »awareness«; dette skyldes, at Sorø Akademi ikke er det samme, som det var engang. Det sidste må vi alle leve med og se at få det bedste ud af det. Kommer der en streg på, bør det tilgives, men den skal komme langt senere. Der skal ikke opdrages, men pyntes på forholdet mellem de gamle og unge.

Et bidrag fra Red. er begyndelsen til nogle få forslag: »om den form og de traditioner, som årsfesten bygger på, stadig er tidssvarende«, og det gælder jo også soranerfrokosterne med mangelen på unge deltagere. Først vil jeg bede Mette Birkedal eller en anden skrive til Soranerbladet om jeres ønsker og forslag, hvad angår restaurant Prag, d.v.s. formen, anretningen, prisen og Nachspiel. Her vil jeg straks foreslå bestyrelsen, hvis økonomien tillader det, at de unge sidder i deres eget lokale og kommer ind til de gamle, når det er kaffetid. På det tidspunkt er I

lattermilde og kan med lethed få støvet til at danse til fælles glæde!

Som et minimum bør de unge sidde på deres egen stolerække overfor de gamle, det vil nedbryde respekten lidt. Per Salling har overfor mig udtrykt bekymring for Samfundets beståen, eller var det blot frokosterne, han mente? Han nævnte yderligere, at jeg burde fortælle at vi unge og yngre for ca. 25-30 år siden tog med den dengang så populære Scarlett-rute til Sverige et par gange; det har nok gået for hårdt til, siden det hørte op; men grundideen er der!

Kunne bestyrelsen ikke finde ud af, hvordan man gør andre steder i landet, hvor soranere mødes, hvis de da har tilsvarende problemer.

Nu kunne man sige, at det er jo egentlig ligeegyldigt med de frokoster, men det er det ikke, for det er en nem måde at dyrke fællesskabet på. Hermed mener jeg, den samhørighed det er at have gået på en ganske særlig skole, som ikke bare er én stor, grålig bygning, men en mængde i forskellige farver. Det ånder af historie! (I øvrigt bør der tænkes på soranerne i udlandet, som tørster efter de gode referater). I unge skulle tage og prikke lidt til de gamle, når I har problemer, det være sig i erhverv eller studier. Erfarne mennesker vil gerne af med deres viden, og dermed kan begge parter glædes.

Alt dette skrevet i bedste mening, fordi jeg længe har fornemmet, at der er noget galt.

Bjørn Brunstad '45

Soranerbiografier 1584-1960

i 4 bind indbundet koster 600 kr.

Portofri tilsendelse ved indsendelse af check til kassereren.

Henvendelse til: direktør Finn Harlang, Dronningens Tværgade 30, 1302 Kbh. K.

hovedet spillede scener fra Holbergs komedier for en fuld sal af elever.

Hvad personlighedsudviklingen angår er jeg mest tilbøjelig til at bruge den gamle gartnerlignelse, hvor opdrageren sammenlignes med gartneren, der gøder og plejer træet, således at det kan gro og udvikle sig og udfolde sine iboende muligheder. Men måske er gartnerne selv mere realistiske end pædagogerne. For når pædagoger kalder der *børnehaver*, så taler gartnerne om *planteskoler*.

Men mon ikke de unge i dag – hvad det personlighedsudviklende angår – er blevet bedre opdraget end vi andre blev, netop fordi I ikke er blevet udsat for den samme bevidsste moralske formning af personligheden. Jeg mærker i dag en åbenhed mel-

lem generationerne, som vi ikke kendte til. Vi er blevet bedre til at lytte til hinanden. Vi får mere ud af hinandens selskab.

Dette bringer mig til som afslutning at sige til årgang '91, at det jeg her har adskilt: prægningen, dannelsen og personlighedsudviklingen jo af os alle opleves som en sammenhængende proces. Den ophører ikke med skolen, men fortsætter livet igennem.

Med det grundlag I har fået i skolen overlades det nu i stigende grad til jer selv at arbejde videre ad de samme baner.

Det er mit ønske for jer, at I må udvikle jer videre inden for det kulturelle fællesskab, som vi alle er en del af og næres ved.

Thyge Winther-Jensen (S 54)

Paul Rantzau (R 37)

Stjernehimlen til enhver tid

er en indførings- og opslagsbog, som bør få stor spredning. Den omfatter 155 sider + 41 tavler, er udgivet i 1990 på Bogans Forlag og koster 200 kr.

Stjernehimlen danner menneskehedens fælles ydre loft, hvor vi end opholder os på jord-kuglen -.

Stjernebillederne har til alle tider facineret mennesker. - Vel er interessen ikke jævnt fordelt, men omfatter i de seneste generationer øjensynlig forholdsvis flere end tidligere.

Den brøde interesse for stjernehimlen afspejles nemlig af jævnlige forekommede illustrerede artikler/notitser i tidsskrifter og aviser om afgrænsede astronomiske emner. - Sammenhæng og baggrund kan så søges i Pauls bog.

De fleste af os vil, når lejlighed byder sig, glædes over stjernehimlen og også forsøge at orientere os blandt de mest kendte stjernebilleder.

Egentligt »stjernekyggeri« er forbeholdt de få, der veludrustede trodser kulden i stjerneklare aften- og natteimer for at studere et område, eller for ligefrem at få lejlighed til at opleve et himmelfænomen.

Der findes jo en astronomisk »køreplan«, og den følger Paul til glæde for alle lejlighedsvis stjernekyggere.

Eftersom stjernebillederne skifter hver 15. dag, har han tegnet et stjernekort for hver periode. - Disse kort suppleret med detaljerede stjernekort og med forklaringer bliver tilsammen en overskuelig indføring i astronomi.

Paul har skrevet en storartet håndbog og har kunnet gøre stoffet let begribeligt; nok fordi han på området er amatør. - Men når jeg også ser hans tidligere produktion, vil jeg nu hellere kalde ham polyhistor!

Bogen er et godt gaveemne.

Dan Fink (S 27)

Palle Bo Boyesen (S 35)

har som den første pensionist taget den lille doktor grad den 16. december ved Aarhus Universitet for en afhandling om dansk udvandring til Canada.

Red.

Esther (Mette) Stevns Hansen in memoriam

Fru Esther Stevns Hansen døde stille natten til den 26. november 1991 i sit hjem på Christiansvej 6, Sorø, i en alder af 81 år.

Med lærereksamen i gymnastik og svømning, suppleret med faglærereksamen i håndarbejde og med uddannelse som danselærer fra Poul Petersens Institut fik Mette tilværelsen igennem brug for alle dele af sin uddannelse.

I Kgs. Lyngby begyndte hun privat danseskole sammen med sin søster. Denne danseundervisning fortsatte hun i Struer og senere i Sorø. Samme sted underviste hun i gymnastik og svømning, ligesom hun havde timer i håndgerning ved Struer Statsgymnasium. I flere sommerferier havde Mette svømmeundervisning for damer ved Taarbæk Badeanstalt. Mette søgte livet igennem at supplere sine uddannelser; således gennemgik hun dansekurser i England, og i Sverige satte hun sig ind i svensk og tysk kvindegymnastik.

Mette blev ansat som lærer i pige-gymnastik ved Sorø Akademis Skole i oktober 1959. Denne ansættelse var en mindre revolution ved Skolen, idet Skolen herved fik sin første kvindelige lærer. Pige-gymnastikken kom i gang, ganske vist uden gymnastiksal, som drengene lagde beslag på. Med utrolig energi og udholdenhed gen-

nemførte Mette under disse vanskelige forhold en effektiv undervisning. I forårs- og efterårsmånederne gjorde pigerne gymnastik i Akademihaven. I vintertiden blev undervisningen henlagt til »Vænget« eller Ungdomsskolen på Banevej. Mange tidligere elever vil huske Mette på cykel med gymnastikredskaber og bolde på baggebæreren på vej til undervisning på Banevej. Kun de sidste år af hendes virke lykkedes det på gymnastiksalens timeskema at finde plads til pigerne. At Mette kunne gennemføre en solid undervisning gennem 13 år, til hun standsede med undervisning i 1972 under disse vanskelige forhold, kaldte på dyb respekt og beundring blandt kollegerne. Selv under disse vilkår lykkedes det Mette at få et nært forhold til sine elever. Pigerne kunne godt undertiden anse Mette for at være en streng lærer, der stillede store krav til dem. Men de vidste også, at de kunne komme med deres problemer til hende, og at en varm, beredvillig hjælpsomhed prøvede at løse deres vanskeligheder. Få har som Mette opmærksomt fulgt eleverne gennem gymnasietiden og i årene efter Skolen. Mette prøvede at holde rede på, hvor hendes piger kom hen i verden, og hvordan det gik dem.

Ved siden af undervisningen på Akademiet havde Mette overskud til at arrangere gymnastik- og løbetræning for Sorøs damer i Sorøskovene, holde instruktion i »Les Lanciers« for elever og lærere, når Skolens baller nærmede sig og hjælpe med både ved transport og øvelser i forbindelse med handicapidrætten i Sorø.

Et langt og virksomt liv er gået til ende, og vi kolleger og venner sidder tilbage med savnet af et stort menneske. Mette stillede store krav til sig selv og til sine omgivelser. Den utrættelige kærlighed, hjælpsomhed og loyalitet, det ubrydelige retssind var hendes bannermærker i alle livets forhold. Dem ventede hun naturligt også at finde hos de mennesker, som hun holdt af, og som fik lov til at komme lidt tættere ind på livet af hende. Et fint menneske er ikke længere iblandt os, og vore

tanker går til hendes mand, forhenværende lektor Sigurd Stevns Hansen og de to sønner Henrik og Søren i Nordsjælland.

Æret være hendes minde.

Gunner Goeskjær.

Mindet vel lader som ingenting...

I et brev undrer Jørgen Bransmark (s33) sig over, at det er så sjældent, at Soranerbladet bringer små minder fra dagliglivet, for de mange hundrede medlemmer må da have mange minder, som de har glæde af at mindes, måske er disse minder sunket til bunds i sjælen, og et gammelt foto kan kalde dem frem.

Der er altså nogle, der savner dem, og Soranerbladet giver meget gerne plads for dem. Et eksempel bringes her:

Fotoet af 1926 førte mig tilbage til en oktoberdag, hvor kastanierne dryssede deres mahognikugler ned. Tjeneren havde fyret godt op i kakkelovnen i »Nedre Hel-

vede«, og der var en skøn duft, som ikke kendes i dagens termostatstyrede centralvarme. Vi skulle have historie med lektor Johannes Erlandsen (S 1886). I frikvarteret før havde flere fyldt baglommerne med kastanier, som jo giver et ordentligt knald, når de puttes i ovnen.

Hr. Erlandsen havde netop begyndt sin indledning om kejser Wilhelm og Bismarck, da det første knald lød. Et par løftede øjenbryn. Han fortsætter, men så begynder en ren kanonade, og ungerne jubler. Men Erlandsen råber: »Hvem har kommet kastanier i ovnen?«. Det tog sin tid, før Chr. Krag meldte sig. Spanskrøret kom frem, hvad der sjældent skete, og ved det tredje slag røg Erlandsens løse manchete i en flot bue ud over pinden og ned i den anden ende af lokalet. Man styrtede sig over klenodiet. »Lad den ligge«, råbte han og samlede selv sin manchete op. Skydningen var imens stilnet af, der blev ro i klassen og vi fortsatte med Tysklands historie.

INSTAURAVIT FREDERICUS SEXTUS MDCCCXXVI

Denne højtidelige indskrift har i 165 år *fejlagtigt* angivet et galt årstal. for indvielsen af Hovedbygningen. Det skal være 1827 og ikke 1826 som angivet. I forbindelse med restaureringen af sydfacaden har rektor draget omsorg for, at fejlen er blevet rettet.

Red.

Traditionen tro

Er der igen *Soraner fest* på Daddy's i København

Festen afholdes i år *fredag den 31. januar 1992, kl. 22,00. Billetten koster kr. 15,- og kan rekvireres ved at indbetale beløbet på postgiro nr. 200 69 52.*

Deadline er den 15. januar '92 og billetter kan ikke købes ved indgangen.

Evt. henvendelse:

Christel Lila Bladh, Kajerødvej 64, 3460 Birkerød.

NB! min. 18 år. Tlf. 42 81 74 52 – Fax 42 91 77 98

Lila

Soransk Samfunds legater søges inden 15. februar

Ansøgning om de nedennævnte legater skal *inden den 15. februar 1992* indsendes til *fru Karen Jensen, Fru Ingesvej 20, 4180 Sorø*, stiledet til Soransk Samfund med angivelse af, hvilke legater der søges. Der findes ikke særlige ansøgningsskemaer, men i ansøgningen må der redegøres for, hvad legatet ønskes anvendt til, samt for ansøgerens økonomiske forhold, *tillige med cpr. nr.*

Ansøgere, der tildeles legatportion, vil modtage meddelelse herom.

Det tilføjes, at legatmidlerne er relativt beskedne, og at legatportionerne er skattepligtige.

1.

Fhv. handelsskoleejer og forstander Valdemar Petersens og Ingeborg og Poul Suhr-Henriksens legat. Legatet kan søges af gammelsoranere med realeksamen eller den afsluttende prøve, der kommer den tidligere realeksamen nærmest, trængende gammelsoranere eller gammelsoranere i øvrigt under uddannelse.

2.

Støttefondet for gamle Soraneres efterladte.

Legatet kan søges af gamle Soraneres efterladte. Fortrinsret har enker med børn.

3.

Soransk Samfunds 100-års jubilæumslegat.

Legatet kan søges af nuværende eller tidligere elever og lærere.

4.

Digteren, cand. jur. Aage Krarup Linds legat.

Legatets formål er at bekoste eller yde tilskud til udgivelse af kvalificerede arbejder af kunstnerisk, videnskabelig eller praktisk art og kan søges af personer, der i mindst 3 år har været elever på Sorø Akademis Skole, eller som er eller gennem en årrække har været lærere ved skolen.

Karen Jensen

Tollundmanden får æresbolig.

150.000 gæster kommer årligt til Silkeborg for at se det bedst bevarede moselig, Tollundmanden, der blev fundet i en mose ved Silkeborg, og som var så velbevaret, at politiet blev alarmeret! Nu har han fået de ideelle omgivelser. Den ny bygning, hvoraf Villum Kann Rasmussenfonden har betalt halvdelen og Silkeborg kommune den anden halvdel, dækker 750 kvadratmeter og rummer også cafeteria, foredragsal m.m.

Red.

Runde fødselsdage i januar 1992

1. Cand. jur. Christian Geleff (f. 22, S 41) Bruxelles?
1. Ass. Chr. Ollendorff (f. 42, '56) Guldøjevænget 40, 5360 Odense S
4. O. lærer Fr. Palludan Windfeldt (f. 22, S 40) Ävendingen 6 A, 2700 Brønshøj.
5. Kunstmaler Eyvind Olesen (f. 07, '26), Hauchsvej 11, 4180 Sorø
6. Civ.ing. Dan Frørup (f. 07, S 25) Frederiksdalsvej 131, 2830 Virum

6. Civ.ing Poul E. Lyregaard (f. 42, '55)
Nørreskovvang 35, 3500 Værløse
11. Rektor Erik Lund (f. 02, S 19) Jern-
banegade 39, 7000 Fredericia
12. Pastor em. Ove Jonssen (f. 22, S 41)
Thorseng 47, Troense pr. 5700
Svendborg
15. Elektormekaniker Jan Hackhe (f. 32,
R 49) ska.: Lohusvej 13, Tune pr.
4000 Roskilde
18. Jørgen Persson Stein (f. 42, R 58) c/o
Fich, Filippavej 8,1., 1928 Freder-
riksberg
19. Bent Falck Hansen (f. 32, '48) ska.:
Sletterhagevej 17,2., 8240 Risskov.
20. Karen Raft (f. 02, S 22) Torvet 7,
4180 Sorø
22. Læge Aksel Gleberg (f. 12, S 30),
Hjarbækvej 1, 8831 Løgstrup
22. Hans-Henrik Spork (f. 42, '54) Skov-
vej 111, 2920 Chrallottenlund
22. Konsulent Hans Stage Larsen (f. 42,
R 58), Sigersdalvej 12, 3670 Veksø
23. Erik Sylvest Nielsen (f. 42, S 61)
ukendt adresse.
24. Elektrotekniker Vagn Lindhard-
Christensen (f. 32, R 48) ska.: Eriks-
holms Mark, 4390 Vipperød
25. Fysioterapeut Lis Kjær (f. 42, S 60)
Møllevænget 6, 4180 Sorø
29. Redaktør, formand for Soransk Sam-
funds jyske afdeling Hans Andersen
(f. 32, S 51) Dr. Holsts Vej 1, 8230
Åbyhøj
29. Tekstilhandler Peder Andersen (f.
32, S 51) Bredgade 38, 5560 Årup.
30. Knud Jørn Schultz Jensen (f. 42, S
60) ska.: Nørregade 86, 5000 Oden-
se.
31. Fru Else Hein (f. 02, S 20) Falkoner-
gårdsvej 17, 1959 Frb. C.

»ska.« Sidste kendte adresse; rettelser og kommentarer modtages gerne! Hvis nogen skulle ligge inde med jubilar-adresselister for studenterårgangene 1961 og 1963 samt realistårgangene fra og med 1959, vil disse også være til megen stor hjælp i arbejdet med fødselar-listerne.

Per Salling,

Højgårdstøften 264, 2630 Taastrup.

Soranske dødsfald

ESTHER STEVNS HANSEN

28. august 1910 – 26. november 1991

POUL HENNINGSEN (R 39)

10. september 1922 – 11. december 1991

OBS – BETALING

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Finland, Sverige og i Island fremsendes fortrykte girokort. Udlandssoranere bedes **indbetale kontingent i check, trukket på en dansk bank**, da Samfundet ellers må betale **40,00 kr.** for at veksle en udenlandsk check. Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde u/ yderligere opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge til opkrævning.

Henvendelse vedrørende SORANSK SAMFUND

stiles til:

Formanden, borgmester Ib Juul

Herlev Rådhus, Bygaden 90

2730 Herlev

Telefon 42 94 06 33

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig

Kongebrovej 28

4180 Sorø

53 63 08 57 (bedst 18-19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang

Dronningens Tværgade 30, 1302 Kbh. K.

Tlf. 33 13 86 66 – Fax. 33 93 86 66

Sorø Bogtrykkeri APS

Aleen 9, 4180 Sorø

Tlf. 53 63 05 75 – Fax. 53 63 51 75

SAAB

Specialværksted

**SAAB 96, V4 og
andre biler
toprenoveres og
sælges.**

NIELS THIELE
Automobiler
Frederikssundsvej 151
3660 Stenløse
Tlf. 42 17 00 72

INGE MARGRETHE HESS

HESSVEJ 10

7120 VEJLE ØST

Adresseendringer og reklamationer rettes i Skandnavn til det lokale postkontor.

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ**4300 HOLBÆK**

Hovedvej 4

53 43 41 22

4400 KALUNDBORG

Slagelsevej 162

53 51 11 66

4500 NYKØBING Sj.

Autogården

53 41 11 22

LYNGE & SØN A/S

INTERNATIONALT ANTIKVARIAT

SILKEGADE 11 - DK
1103 KØBENHAVN K.
TELEFON (01) 15 53 35

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. 53 63 01 25

**ADVOKAT
CENTRET****AHLGADE 49
4300 HOLBÆK**

Steen Harrsen
Møderet for Højesteret

Michael Abel
Møderet for Landsret

Jens Klokhøj
Møderet for Landsret

Finn Jørgensen
Møderet for Landsret

Palle Andersen
Møderet for Højesteret

Telefon 53 43 44 45 · Fax 53 43 01 12 · Giro 3 03 81 81